

reizen

Het thuis van William Turner

Naar de schilderijen van William Turner (1775-1851) blijf je kijken. Reis mee door het thuisland van de schilder die 250 jaar geleden werd geboren.

tekst & foto's **Esther te Lindert**

De kust van het zuidoostelijke Britse graafschap Kent, nabij Margate.

1 SANDYCOMBE LODGE Buitenverblijf in Twickenham

Voor het slaapkamerraam in William Turners huis staat een oude telescoop. Wie er doorheen tuurt, ziet echter niet het huidige Twickenham, een wijk met Victoriaanse villa's in het westen van Londen. Wel zichtbaar is de landelijke omgeving zoals die eruitzag toen de kunstenaar hier leefde: een diepe tuin, omgeven door bomen en struikgewas, en daarachter de Theems.

Turner was een gevierd landschapsschilder en aquarellist toen hij op zijn 32ste twee lappen grond in Twickenham kocht; hij wilde de drukte van Londen ontvluchten. Eén van de twee ging naar zijn pony, voor de ander ontwierp hij zelf een buitenverblijf: Sandycombe Lodge.

In de kleine cottage vindt je replica's van modelschepen in glas, een stukje origineel behang in een vitrinekast, printen van zijn *Liber Studiorum*, gedetailleerde landschappen in grijs tinten. Turner wandelde vaak met zijn schetsboek onder de arm door deze omgeving, maar schilderen deed hij hier waarschijnlijk niet; zijn studio was in hartje Londen. turnershous.org

Petworth House, waar William Turner en andere kunstenaars verbleven.

SLAPEN TUSSEN KUNST

Op steenworpafstand van Petworth House staat Kevis House Gallery. De galeriehouders hebben de bovenste verdieping omgevormd tot een stijlvol appartement met werk van hedendaagse kunstenaars. In 1877 deed deze plek dienst als portretstudio voor een Victoriaanse fotograaf. petworth-penthouse.com

2 PETWORTH HOUSE Kunstcollectie als inspiratiebron

Zo'n tachtig kilometer ten zuiden van Londen, in West Sussex, staat het zeventiende-eeuwse Petworth House. Op uitnodiging van de derde graaf van Egremont, kunstliehebber en mecenas, dwaalde Turner vele zomers door de kamers van dit landhuis.

Hij bestudeerde en schilderde het interieur en de rijke kunstcollectie: rococo-meubels, beeldhouwwerken en schilderijen van onder meer Claude Lorrain en Anthony van Dyck. Wilde Turner een werk goed bekijken, dan liet de graaf het naar zijn slaapkamer verplaatsen. In Petworth House hangen nog altijd landschappen die Turner schilderde, waarvan sommige in opdracht van de graaf. Een blik naar buiten, en het aangrenzende park dat hij in olie verf vastlegde blijkt eeuwen later haast onveranderd.

Ook andere kunstenaars verbleven hier, maar Turner, notoir schimmig over zijn schildertechnieken, liet niemand binnen in zijn studio. Het verhaal wil dat een van hen de kenmerkende tred van de graaf op de gang imiteerde – de enige voor wie Turner de deur opende. Zo vingen zij alsnog een glimp op van zijn werkwijze. nationaltrust.org.uk (zoek op Petworth)

3 PETWORTH PARK Achttiende-eeuws landschapspark

Via de openslaande deuren in de Carved Room stapte Turner zo het 700 hectare grote park in dat rondom het landhuis ligt. Een ontwerp van landschapsarchitect Capability Brown. Pad en slingeren de heuvels over, langs grazende damherten en knoestige bomen van bijna duizend jaar oud. In alle windrichtingen strekt nationaal park South Downs zich uit.

Net als andere romantische schilders trok ook Turner eropuit. Hij vond inspiratie in de natuur, in lichtval en steeds veranderende lichten. Nevelige ochtenden, vurige zonsondergangen; in de loop van zijn leven legde hij in explosies van kleur steeds vaker vast wat hij voelde. Door zijn impressies van het landschap noemde kunstschilder John Ruskin (1819-1900) hem 'vader van de moderne kunst'. Overigens was Turner niet altijd met paletten en papier in de weer. Volgens de overlevering was de schilder even zo vaak aan het vissen bij de vijver op het landgoed.

4 MARGATE Vissersdorpje aan de kust van Kent

Naast landschappen werd Turner aangetrokken tot ruige kusten en onstuimige zeeën. Zijn leven lang bezocht hij het vissersdorpje Margate, zo'n 120 kilometer ten oosten van Londen, op het schiereiland Thanet.

Op de plek van het huis van zijn hospita en latere geliefde, Sophia Booth, staat nu Turner Contemporary. Daar hangt tot april 2026 *Turners Waves Breaking on a Lee Shore at Margate* (c. 1840), een zeezicht met dreigende lichten en opspattend water in olie verf. Hij legde de kust van Kent ook vast in aquarellen, de fijnste details getekend met één eekhoornhaar. Zoals een scheepswrak of kabeljauw op het droge.

Struinend over het strand of in de schaduw van krijtkliffen vind je zijn scènes: een zeilboot aan de horizon, een vuurtoren of pier. Bestel tegen zonsongang kabeljauw in een krokant jasje, kijk over zee en oordeel zelf of, zoals Turner schreef, de lucht boven Thanet Europa's mooiste is. turnercontemporary.org

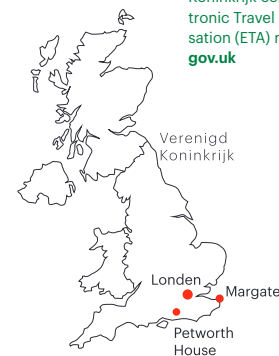
Turners *The Burning of the Houses of Lords and Commons* (1834).

250 JAAR TURNER

Dit herdenkingsjaar zijn er meerdere tentoonstellingen over Turner in het Verenigd Koninkrijk. Het Tate Britain in Londen herbergt de grootste vaste Turner-collectie, maar opent dit najaar ook de tentoonstelling *Turner and Constable*: tate.org.uk/art/turner-250 Ook Sandycombe Lodge en Petworth House hebben tentoonstellingen over Turner. Meer informatie: visitbritain.com/en en thegreatsussex-way.org

HOE KOM IK ER?

De Eurostar rijdt in vier uur van Amsterdam naar Londen: eurostar.com Tussen Londen St. Pancras en Margate rijden directe treinen (vijf kwartier). Naar Petworth? Pak op Londen Victoria de trein naar Pulborough (ruim een uur) en neem daar bus 1 naar Petworth (15 minuten). Let op: sinds 2 april hebben reizigers naar het Verenigd Koninkrijk een Electronic Travel Authorisation (ETA) nodig: gov.uk

5 THEEMS De rivier als thuis

Hoe ver en vaak Turner ook reisde door het Verenigd Koninkrijk en Europa, hij keerde altijd weer terug naar de Theems. Hij beeldde de rivier vaak af: tijdens het gouden uur, met dansende vlekken op het water of bij maanlicht. Gehuld in grijze nevel en rook, onder een spoorbrug met een denderende stoomtrein op *Rain, Steam and Speed* (1844). Of als een spiegel waarin huizenhoge vlammen oplaaien in het centrum van Londen, zoals op *The Burning of the Houses of Lords and Commons* (1834).

Zo'n tien kilometer stroomopwaarts is het stadsrumoer ver weg. Daar, al wandelend over het pad langs de Theems lijken de taferelen die hij schetste nauwelijks veranderd: kleine riviereilanden, het boothuis van Syon Park en verder naar zijn favoriete uitkijkpunt – nu bij wet beschermd – op Richmond Hill, zo'n anderhalve kilometer van Sandycombe Lodge. Duizenden keren moet hij over de open velden hebben gekeken naar de rivier, want bij de Theems was hij werkelijk thuis.